

Het INDISCH NIEUWS

N.V. „HET INDISCH NIEUWS”

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur: L. F. T i j m s t r a

Bureau Red. en Admin.: Noordeinde 29, 's-Gravenhage, Tel. 112884, Giro 85369, Abonnementsprijs: p.kw. f 4.—, p. Nr. f 0.25

Van de hand van kapitein R. Korteweg is een boekje verschenen: „De 1000 van Amahei”. Het boekje bevat het aangrijpende verhaal van het lijden en dulden en ontbeeren van 1000 man Nederlandsche krijgsgeschiedenis gedurende den Japanschen bezettingstijd. De titel is als een smartelijk symbool van onnoemelijk leed. Er zijn in de laatste maanden in Nederland en Indië verscheidene kleinere of grotere boeken verschenen over het leven onder het Japansche juk; „De 1000 van Amahei” is één uit vele. Het is geschreven in een levendige stijl en het spreekt in zijn eenvoud en onopgesmuktheid directer tot het hart.

Over de beruchte „Ambonkampen” is den laatsten tijd nogal het een en ander te doen geweest. Kapitein Korteweg heeft er gezeten met een groep van duizend man en hij heeft gepoogd te beschrijven wat deze duizend Nederlanders gedurende hun verblijf in de Ambonkampen van de Japansche bezetters te verduren hebben gehad. Het ligt in de bedoeling van den kapitein om, zoodra hij in October weer in Indië teruggekeerd zal zijn, zijn ex-kampgenooten, die met hem de Ambon-ellende overleefden, een exemplaar der brochure toe te zenden. De heer Korteweg zal voor dit doel rond 600 exemplaren noodig hebben. Hij heeft dan nog 400 exemplaren over, die hij gaarne ter beschikking wil stellen van hen, die geïnteresseerd mochten zijn in meer exacte gegevens over de Ambonkampen. De hoge kosten in dezen tijd hebben kapitein Korteweg voor de noodzakelijkheid geplaatst een geringe retributie te vragen en wel van 65 cent per boekje. Wie een of meer van deze boekjes wenscht, kan zich melden bij kapitein R. Korteweg, Van Dijkklaan 6, Naarden. Wij brengen dit gaarne onder de aandacht van onze lezers, omdat wij dit boekje in breeden kring verspreid zouden wenschen. Het Japansche beestmensch, namelijk, staat den gemiddelden Nederlander nog al te vaag voor den geest. Het moet hem ten voeten uit voor het oog worden gebracht; men kan nooit genoeg lezen over wat de Japansche vijand aan ziekte, dood en ellende te weeg heeft gebracht. Want deze Japansche vijand is slim en geslepen als de duivel, hij heeft in Indië een chaos ge-

„De 1000 van Amahei”

sticht, welke hij nog altijd voedt langs allerlei geheimzinnige wegen en kanalen. Hij maakt zich onmisbaar bij het invoeren van Japansche oorlogstactiek bij Soekarno's extremistische legergroepen. De geheele Soekarno-republiek is ontstaan bij de gratie van de Japanners, al meenen figuren als De Kadt en Pieter 't Hoen, dit te moeten tegenspreken. Het feit is echter onweerlegbaar. Alle ellende, welke wij op het oogenblik in Indië en dan voornamelijk op Java en Sumatra kennen, vindt haar oorsprong in de Japansche activiteit ook na de capitulatie. Systematisch hebben zij hun duivelsche plannen opgebouwd en uitgevoerd. Wij, in Holland, hebben ver van dezen strijd ons verwijderd gevoeld. Het wordt hoog tijd, dat wij ons eens goed indenken, wat onze Japansche vijanden millioenen van onze land- en rijksgenooten hebben aangedaan.

Zij, die, met blindheid geslagen, zich verzetten tegen het uitzenden van Nederlandsche troepen naar Indië, begrijpen niet, dat deze ook tot taak hebben voor goed met het Japansche beestmensch en zijn satellieten af te rekenen. Het laatste restje van dit duivelsgebied moet worden uitgeroeid. Er moet geen schijn van een kans meer zijn, dat de moordenaars, de gele demonen van het Japansche rijk, ooit meer een voet aan den Indischen grond krijgen.

Wat kan er gebeuren, wanneer Soe-

karno's republiek mocht blijven bestaan, met betrekking tot de Japanners? Soekarno eischt honderd procent vrijheid voor zijn republiek op. Het is dus heel goed mogelijk, dat hij na verloop van eenigen tijd zijn land open stelt óók voor Japanners, aan wie hij immers alles te danken heeft. Welkom, vreemdeling! Voor de ontwikkeling van mijn land, kan ik de Japs niet missen. Wie kan Soekarno beletten, dit te zeggen? En dan komen de Japs, sluwe handelaars, zooals zij vóór den oorlog zijn gekomen, vlijtige lieden, die zich in alle deelen van het land vestigen zullen. Nieuwe spionnen, nieuwe dwarskijkers, die wachten op de gelegenheid hun slag te kunnen slaan.

Daarom moeten wij ons goed realiseren wie en wat het Japansche beestmensch is, opdat ons verzet zoo heftig mogelijk kan zijn tegen elke poging van republikeinsche zijde de oude weldoeners van Soekarno en zijn vrienden ooit nog eenige kans tot machtsherstel te geven. Boeken als die van kapitein Korteweg kunnen ons daarbij van veel nut zijn. Het verhaal van wat er gedurende een periode van 17 ellendige maanden met een groep van 1000 Nederlandsche krijgsgeschiedenis is gebeurd, kan men als schablonen beschouwen voor hetgeen er op andere tijdstippen op andere plaatsen met andere krijgsgeschiedenis is gebeurd. En niet alleen in het relaas van krijgsgeschiedenis dringt het Japansche beestmensch zich naar voren, ook in de verhalen van de Nederlandsche burgers, die met den Jap in aanraking kwamen, vindt men hem terug. De tierende, de klappen en schoppen uitdeeltende beul, die stervende mensen, zieken en gewonden, zonder eten en drinken uren lang in de zon liet liggen. Zij hadden hun speciale elimineeringsmethoden: onmenschaarlijke behandeling, slopende arbeidsomstandigheden, systematisch toegepaste ondervoeding, volkomen ontoereikende voorziening van medicijnen en verbandmiddelen. Van dit alles vertelt dit aangrijpende boekje. Onze dooden liggen op Amahei, op Haroekoe, op Liang en Ambon. Ook voor hen, die cijfers kunnen lezen, bevat dit boek een schat van gegevens. Men leze het en herleze het, opdat men den Japanner leert haten en verachten uit het diepst van zijn hart.

Wanneer de banden geslaakt zouden zijn

Het is geen nieuws, wanneer men van de Nederlanders zegt, dat het niet moeilijk valt hen in 't gareel te spannen voor iedere beweging hoe verheven, hoe wijs, hoe nuttig, hoe dwaas of hoe verderfelijk ook, mits men zich maar de inspanning getroost, met pakkende, dikwijls herhaalde phrases en leuzen de argeloozen om zich heen te scharen.

Waar is het aantal religieuze en aanverwante vereenigingen en groepjes van allerlei aard zoo groot als bij ons? Waar het aantal politieke partijen, het aantal onderwijssystemen, het aantal omroepvereenigingen? Waar de liefhebberij voor stakingen, voor petitionnementen, voor massale vergaderingen en de daarbij behorende moties? Zeker, ook andere volken kunnen op al die terreinen hun partij mee blazen, maar toch maar weinig met die virtuositeit van het onze. Het is een kwaliteit als een andere, maar het is een kwaliteit die gemakkelijk tot misbruik leiden kan, ten nadeele van het volk zelf. Te velen laten zich, onbewust van waar het, los van de leuzen tenslotte eigenlijk om gaat, spannen voor een wagen, die naar zijn verderf voert.

Het was geen kunst met een solied partijapparaat twintig of meer duizend Amsterdammers naar de Apollohal te sturen en éénstemmig te doen getuigen van hun wil, dat de banden, die Nederland en Nederlandsch-Indië aanéén hielden, verbroken zouden worden. Daarvoor waren de geesten onwetend en critiekloos genoeg.

Wat er met Indië gebeuren zou, wanneer die banden eenmaal geslaakt zouden zijn, ja, daar maakten zij zich geen zorgen over. De leuze van merdeka was op zich zelf genoeg; hoe het Nederlandse volk en de Indonesische volkeren na de scheiding verder zouden moeten gaan, daar braken de twintigduizend zich het hoofd niet over. Heeft niet iedere dag aan eigen lief en leed genoeg? Wat zou men zich dan bekommeren over morgen en overmorgen?

Van wie de al van vroeger gekende leuze „Indië los van Holland” uitging, is bekend; en van wie de huidige herhaling onder anderen naam, is al even duidelijk. Zij is geen plant van eigen bodem. Niet anders dan onze nationaal-socialisten eertijds deden, halen onze communisten hun leerstellingen en hun instructies over onze oostgrenzen het land binnen, zij het ook, dat zij op wat verder afgelegen bodem gekweekt en gevormd werden. Bij hen sloten zich aan de Nederlandse vrienden van de felle Indische nationalist en dan, natuurlijk, - men moet nu eenmaal tijdig probeeren zijn concurrenten den wind uit de zeilen te nemen - diverse krijgsbroeders uit de voormalige S.D.A.P. en een handvol bonafide idealisten. Deze leiders van de menigte, die achter hen aan liep, bekommerden er zich evenmin als de menigte zelf

om, wat er van Indië worden moest, als het eenmaal werkelijk en voor goed los van Holland zou zijn.

Dat het op eigen beenen geen bestaansmogelijkheid zou hebben liet hen koud. Zij hadden er geen oog voor of wilden het althans niet hebben, dat de buitenwereld de producten van den midden in het wereldverkeer gelegen Archipel niet missen kan en dat een geheel op zich zelf staand „vrij Indonesië” noch het kapitaal, noch de economisch-leidende elementen heeft om de bodemrijdommen in exploitatie te nemen, het noodige verkeer te scheppen en de industriele ontwikkeling ter hand te nemen. En zij geven er zich geen rekenschap van, hoe onvermijdelijk het moest zijn, dat buitenlanders van verschillende herkomst zich in grooten getale zouden opwerpen om de bodemrijdommen tot ontginning te brengen. Verzet hiertegen zou niet baten, de druk van buiten zou te groot worden. En eenmaal hun zaken in Indië gevestigd hebbend, zouden de buitenlanders hun belangen op een betere wijze gewaarborgd willen zien, dan tot welke de onvermijdelijk zwakke en incompetent Indonesische regeering zonder voldoende centraal gezag in staat zou zijn. De buitenlandsche invloeden op het hulpeloze bewind zouden komen van de zijde van het Britsche Rijk, van Rusland, van de Vereenigde Staten van Amerika, van China, van Nederland, van Japan of van wien ook en aan den daardoor ontstane chaos zou alleen een eind komen, wanneer één dier landen zich geleidelijk of met een snellen greep van het bewind meester maakte.

Zou een onafhankelijk Indonesië de hulp en leiding van buitenlanders op cultureel gebied niet kunnen ontberen, een hulp die gaarne gegeven zou worden, maar de buitenlandsche invloeden in het land des te grooter zou maken.

Een geheel op zich zelf staand Indonesië zou een doodgeboren kind zijn en de met Nederland te verbreken banden zouden al ras door drukkende banden vervangen worden.

En zouden de buitenlanders, tegen alle

verwachting in, het onafhankelijke Indonesië met al zijn rijkdommen aan zijn lot overlaten, dan wacht het de anarchie en de algemeene verarming.

Maar over deze consequenties hebben de Nederlandsche apostelen van een onafhankelijk Indonesië wijselijk gezwegen. Na hen de zondvloed.

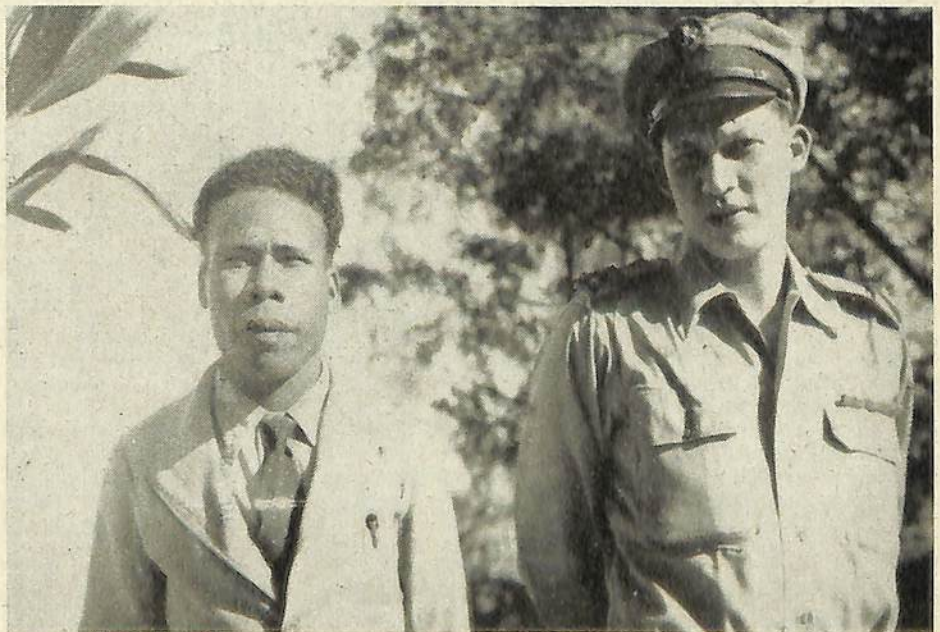
Zij hebben ook gezwegen over de consequenties, die de verbreking van de banden met Indië voor het Nederlandsche volk zou hebben. Hoogstens hebben sommigen hunner er bij voorbaat over gejuicht, dat de veel gesmaadde „kapitalisten” dan ook niet meer hun in Indië verdiende salarissen, pensioenen, tantièmes en dividenden zouden ontvangen. Maar dat die „kapitalisten” hetgeen zij verkregen hadden niet in den safe of onder den grond wegstopten, maar óf ze gebruikten om in nieuwe ondernemingen in Indië te steken, en daardoor tot de ontwikkeling van dat land en de welvaart zijner bevolking bij te dragen, óf ze in de meest uiteenlopende vormen onder het Nederlandsche volk in circulatie bracht, zoodat dat er ook in zijn geheel van profiteerde, daarover geen woord. Evenmin over het arbeidsveld, dat in Indië openlag voor zoovele energieke Nederlanders, die in het overbevolkte Nederland geen bij hun levenskracht en bekwaamheid passenden werkkring konden vinden, maar dat voortaan voor hen verloren zou zijn, met als gevolg nog meer benauwenis en ophooping in het moederland.

De twintigduizend in de Apollohal wisten niet of wilden niet weten, dat zij pleitten en juichten voor hun eigen werkloosheid, hun eigen verval, hun eigen verarming.

Zij, die de massa manupuleerden, zouden haar even gemakkelijk hebben kunnen krijgen tot het onderteekenen van haar eigen doodvonnis.

En hoe dacht onze Regeering over de mogelijkheid voor Indië om geheel op eigen beenen te staan?

In haar verklaring van 10 Februari '46 opende zij de mogelijkheid voor Indië binnen een beperkten tijdsduur de be-

De vertegenwoordiger van Nieuw-Guinea, de heer Kasiepo, en zijn adviseur kapitein De Bruin.

trekkingen met Nederland geheel te verbreken. Deze belofte was in strijd met de Grondwet, waaraan de regeering in haar ambtseid trouw gezworen had en men zou dus verwachten, dat zij de volkeren van Indië als dermate geschikt voor onafhankelijkheid aanzag, dat zij er de schending van de Grondwet wel voor over zou hebben. Maar zoo was het niet, want officieel uitte de minister van Overzeesche Gebieden Logemann zich over die geschiktheid in de volgende bewoordingen:

„Het Nederlandsche element laat zich niet verwijderen zonder noodlottige gevolgen voor welvaart en cultuur. Daarom mag Nederland zijn verantwoordelijkheid niet prijs geven voor de toekomst van Indonesië. Daarom snijdt Indonesië in eigen vleesch als het den Nederlander zou pogen uit te werpen uit zijn maatschappij en zijn staat.”

Zoo heeft dus de regeering-Schermerhorn een toezegging gedaan, waarvan zij wist dat zij, werd er gebruik van gemaakt, Indië tot zijn verderf zou voeren en die in strijd met de Grondwet was, terwijl zij eveneens wist of althans moest weten, dat die belofte in hooge mate in conflict was met de belangen van het Nederlandsche volk. Met welke woorden zal de historie, die alles beter overziet dan de tijdgenoot, een dergelijk beleid qualificeeren?

Beloften, zoo gevaarlijk, onverantwoord en ongrondwettig als deze, zijn ook door volgende regeeringen moeilijk in te trekken. De huidige minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, Jonkman, zit er dan ook mee en het is voor den gewonen burger bezwaarlijk uit te maken, hoe hij er over denkt. In de troonrede, gehouden bij de opening der zittingen van de nieuw gekozen Kamer, wordt wel gewag gemaakt van de radiorede van H.M. de Koningin, gehouden op 7 Dec. 1942, waarin wordt uitgegaan van de handhaving der Rijkseenheid, maar van de te kwader ure gegeven belofte, waarbij Indië zich aan het Koninkrijk zou kunnen onttrekken, wordt met geen woord gerept. Dit laatste

De dragers van de rijkssieraden van Goa, het rijk op Celebes, waar de conferentie van Malino gehouden werd.

wel daarentegen in de kort aan de Troonrede voorafgegane regeeringsverklaring der nieuwe regeering-Beel. En in een interview met een buitenlandsch journalist zou, volgens dezen, minister Jonkman gezegd hebben zich te willen houden zoowel aan de radiorede van de Koningin als aan de Regeeringsverklaring van 10 Febr. '46, doch met het „accent” weer op eerstgenoemde. Dit nu is een onmogelijkheid, men kan nu eenmaal niet tegelijk binnenshuis en op straat staan, onverschillig of men met of zonder accent werkt. De memorie van antwoord van de Eerste Kamer terzake van het wetsontwerp over de instelling van de Commissie-Generaal naar Ned.-Indië, ziet in een eigen staatsverband voor de Indische volken geen

tegenspraak met het voortbestaan van het Koninkrijk. Dit lijkt duidelijk genoeg, maar bij de mondelinge behandeling van het wetsontwerp in de 1ste Kamer erkent de minister „theoretisch” het recht van afscheiding, al gevoelt hij praktisch blijkbaar nog zeer weinig voor de eventuele gebruikmaking van dat recht.

Ingetrokken is dus de noodlottige belofte niet. En daar komt dan nog bij, dat de luitenant-gouverneur-generaal nog steeds doorgaat iedere gelegenheid aan te grijpen om het accent te leggen niet op de Rijkseenheid maar op de mogelijkheid, om niet te zeggen de wenschelijkheid, tot afscheiding. Ook daarvoor is de hoogste verantwoordelijkheid bij de Regeering.

Het verzekeringsbedrijf in Indië

Vóór de bezetting van Nederland was het in Indië mogelijk, zich op alle gebied te verzekeren. Levensverzekering, brand-, inbraak-, molest-, vrachtverzekering, te veel om op te noemen. Op 15 Mei 1940 was plotseling voor de Nederlandsche maatschappijen het contact verbroken tusschen de directies in Nederland en hun vertegenwoordigers hier. Dit bezwaar werd vooral gevoeld door die maatschappijen, die rechtstreeks vanuit Nederland, zonder wettelijken vertegenwoordiger, voor deze gebieden werkten. Hun cliënten in den archipel waren op deze wijze volkomen geïsoleerd.

In overleg met de Indische regeering werd toen door de Indische Verzekeringkamer besloten, deze maatschappijen als „verweerde” maatschappijen te beschouwen, totdat het contact met Nederland zou zijn hersteld. De commissie Rechtsverkeer in Oorlogstijd werd aangesteld als voogd over deze maatschappijen. Er werden zekere voorwaarden geschapen, waaronder het voor de betrokken verzekerden mogelijk werd, hun premies door te betalen, zoodat hun recht op uitkeeringen bleef gehandhaafd.

In 1945, reeds direct na de capitulatie

van Japan, werden onder auspiciën van het Departement van Economische Zaken stappen gedaan, om het verzekeringsbedrijf in deze gebieden weer op te zetten.

In dezen tijd van centralisatie, waarin lichamen als NIGIEO, NIRUB, NISO en andere werden opgericht, kwam ook voor het verzekeringsbedrijf in zekeren zin een centraal lichaam tot stand. Wij dienen hierbij echter voorop te stellen, dat wij steeds twee hoofdgroepen van verzekering moeten onderscheiden, namelijk aan den eenen kant: 1e levensverzekering, anderzijds 2e schadeverzekering. Tot deze laatste groep behooren alle vormen van verzekering zooals: ongevallen-, brandverzekering, enzovoorts.

Beschouwen wij nu eerst de groep levensverzekering.

De levensverzekering-maatschappijen, die hier voor den Japanschen inval reeds een wettelijken vertegenwoordiger hadden, zijn inmiddels weer op eigen initiatief aan het werk. Dit bestaat in hoofdzaak nog uit voorbereidende werkzaamheden. De Indische verzekeringkamer voert nog steeds besprekingen in Nederland en in het buitenland, teneinde alle mogelijke

gegevens te verzamelen. Aan de hand hiervan zullen straks de maatschappijen hun uitkeeringen kunnen doen, nieuwe posten sluiten, kortom weer op den ouden voet hun werkzaamheden hervatten.

De maatschappijen hebben hun archieven teruggevonden na de Japansche capitulatie, doch in een meer dan wanordeelijken staat. De augiasstal moest eerst geheel schoongemaakt worden en op orde gebracht. Het is te begrijpen, welk een tijdroovend werk dit is. Nu blijkt, dat de archieven vrijwel volkomen intact zijn. Dit is vooral van belang voor die verzekeren, die hun polissen gedurende interneering, krijgsgesvangenschap of rampokkerij verloren hebben. De maatschappijen kunnen de belangen van hun cliënten, aan de hand van hun archieven, gelukkig nog nagaan.

Wat betreft de uitkeeringen en speciaal uitkeeringen van oorlogsschaden, hiervoor bestaat in groote lijnen reeds algeheele overeenkomst tusschen de maatschappijen. In verband echter met vele monetaire moeilijkheden, deviezenbepalingen, enzovoorts, is het thans nog niet zoo eenvoudig, definitieve regelingen hiervoor op te stellen. Men zal zich misschien nog herinneren, dat betreffende het actief en passief oorlogsriscio, nog juist voor den Japanschen inval, bijzon-

dere maatregelen werden afgekondigd. De Indische verzekeringskamer was daarbij uitgegaan van de overweging, dat het vraagstuk van het oorlogsrisico een steeds wisselend aspect heeft vertoond. Met andere woorden is gebleken, dat zowel burgers als militairen gedurende den modernen oorlog aan risico's van gelijke grootte blootstaan.

De bovengenoemde bijzondere maatregelen behelsden nu, dat alle onderscheid tusschen actief en passief oorlogsrisico vervalt, waarbij alle oorlogs-, molest- en luchtvaartschaden in principe worden erkend. Naast eenige clausules over de manier van uitkeering werden deze twee principes samengevat in een reeks bepalingen.

Dit alles is dus vastgelegd en men behoeft zich dan ook geenszins ongerust te maken, dat de geldigheid van de aanspraken er ook maar eenigszins bij ingeschoten is. Trouwens de buitengewone soepelheid, die thans door alle maatschappijen aan den dag gelegd wordt, is wel een bewijs, dat men gaarne behulpzaam

zal zijn, zooveel als in het vermogen der maatschappijen ligt. Zooals gezegd, zijn de groote moeilijkheden op monetair gebied, blokkeeringsbepalingen en dergelijke, echter wel oorzaak van een zekere vertraging in de afwikkeling.

Op het gebied van schadeverzekering is de toestand geheel anders. Wij zijn hier dus aangeland bij de tweede hoofdgroep van verzekering. Op dit gebied kwam al spoedig de noodzaak naar voren, deze groep te centraliseeren. Zodoende werd er een stichting in het leven geroepen onder den naam van Bataviasche Verzekerings Unie. Hierin zijn thans 78 verzekeringsmaatschappijen vertegenwoordigd. Deze maatschappijen zijn verspreid over den geheelen wereld en waren allen reeds vóór de Japansche bezetting in Indië werkzaam. De B.V.U. is begin Februari van dit jaar haar werkzaamheden begonnen en heeft thans, naast het centraal kantoor te Batavia, agentschappen te Soerabaja, Makassar en Medan.

Het schadeverzekeringsbedrijf geschiedt op dezelfde condities als voor den

oorlog en in wezen is er eigenlijk geen verschil met den toestand van vroeger. Alleen wordt het bedrijf nu gemeenschappelijk uitgevoerd. - De afwikkeling van schade, die betrekking heeft op de afgelopen oorlogsperiode, is zeer moeilijk. Veelal ontbreken gegevens, terwijl zich alle mogelijke grensgevallen kunnen voordoen, zoodat de vraag rijst, of een zekere schade al dan niet onder een polis valt. Een ieder wordt aangeraden, dergelijke gevallen met den desbetreffenden assuradeur te bespreken, die terzake het noodige zal verrichten, om tot een oplossing van de kwestie te komen. Dit geldt dus in het bijzonder voor die verzekeringsgevallen, waarvan de looptijd geheel of gedeeltelijk in de oorlogsperiode viel.

Ten aanzien van nieuwe zaken is de rehabilitatie van dit gedeelte van het verzekeringsbedrijf reeds in vollen gang. Wel spreekt de thans gevoerde krapgeldperiode natuurlijk een geducht woordje mede, doch voor urgente gevallen staan aan de B.V.U. zeer groote bevoegdheden open.

Gevechten op Bali

Dat stelselmatig terroristen uit Java op Bali doordringen, waartegen Nederlandsche land- en vlootstrijdkrachten drastische maatregelen nemen, is opnieuw bewezen door een poging van de republikeinsche „expeditionaire macht” om Negara, op de Westkust van Bali, te veroveren.

Volgens de Regeeringsvoorlichtingsdienst is de eerste afdeling van de „Indonesische” strijdkrachten, die was samengesteld uit alle strijdorganisaties en die was onderverdeeld in drie afdelingen, in den nacht van 1 Juli uit jonken op de verlaten kust van West-Bali aan land gegaan.

Enkele eenheden rukten onmiddellijk op in de richting van de bergen, terwijl de hoofdmacht de komst van plaatselijke gidsen afwachtte, die echter niet verschenen.

Kleine Nederlandsche patrouilles, die behoorden tot de eenheid van de „Roode Olifant” (voornamelijk ex-krijgsgevangenen uit Siam) begonnen een gevecht met 150 goed gewapende manschappen, die zij wisten uiteen te jagen. Een groote hoeveelheid wapenen werd buitgemaakt.

Met versterkingen uit Gilimanok en Negara werd een flankbeweging uitgevoerd. Het resultaat hiervan was, dat een hoeveelheid wapenen en uitrustingsstukken werden buitgemaakt, terwijl een aantal pemoeda's werd gevangen genomen. Bij hun ondervraging kwam het aanvalsplan aan het licht, dat door 9 pemoeda's aan de stad was gezonden. Er moesten moeilijkheden worden veroorzaakt, waarna vitale punten zouden worden aangevallen.

Vorbereidingen werden getroffen om de tweede afdeling, welke naar men verwachtte, op dezelfde plaats zou landen, een zeer warme ontvangst te bereiden. Wel werd een vloot met pemoeda's waargenomen, doch er werden geen landingen uitgevoerd, waarschijnlijk omdat de tevoren afgesproken lichtsignalen ontbraken. De vloot trok zich terug.

Tegen den ochtend werd alarm geblazen in verband met de aanwezigheid van 60 pemoeda's, die klaarblijkelijk behoorden tot de achterhoede van de eerste afdeling. „Roode Olifanten” gingen opnieuw het veld in en in een zuiveringsactie, die op den volgenden dag werd ondernomen en waaraan 300 Balineezers

vrijwillig deelnamen, werd een aanzienlijke hoeveelheid landmijnen, geweren, machinegeweren en propaganda-materiaal buitgemaakt.

Een derde afdeling, die ten oosten van Negara zou landen, is nooit verschenen, omdat de „Kortenaar” inmiddels op het tooneel verscheen.

De gevangen genomen pemoeda's zijn thans ondergebracht in een militair kamp, waar zij goed worden gevoed en geneeskundige behandeling genieten.

Van de Redactietafel

Bij de Zuid-Hollandsche Uitgevers Mij. in Den Haag is, typografisch keurig verzorgd en geillustreerd met tal van interessante foto's en welsprekende teekeningen, een boek verschenen, waarin herinneringen zijn vastgelegd aan het vrouwenwerkkamp „Kampong Makassar West-Java”. De schrijfster van dit boek, dat het licht heeft gezien onder den titel: „Het verbluffende kamp” is van de hand van mevrouw Ko Luyckx, ex-geïnterneerde van het kamp Makassar. Bij onze lezers benoeven wij mevrouw Luyckx niet

als schrijfster te introduceeren. In den loop van dezen jaargang zijn van haar hand tal van bijdragen verschenen over het Roode Kruis-werk in Indië in ons blad en wij weten uit talrijke brieven hoezeer deze bijdragen door haar levendigen stijl en haar bezielend woord in breeden kring waardeering hebben gevonden.

Dit boek draagt dezelfde kenmerken. Het is geschreven met hart en geest. De suggestieve stijl maakt, dat men alles, wat er in beschreven wordt, voor zijn oogen ziet afspeelen; men leeft alle gebeurtenissen mee, men deelt in het lief en leed, — meer leed dan lief —, van alle kampbewoonsters. Dit boek is een brok historie uit den Japanschen bezettingstijd, nauwkeurig vastgelegd, van documentaire waarde, een boek van dragen en dulden, maar ook van heroïsche kracht.

De illustraties werden ter plaatse gemaakt door mevr. Vogelaar-Weber. Een gedeelte van de opbrengst dezer uitgave komt ter beschikking van de Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis.

Over de geheele breedte is hier de weg door terroristen vernield, maar met verlies van den uitlaat kwam ook de bestuurswagen er door.

De olievelden van het Palembangische

De bekende raffinaderijen in Pladjoe en Soengeigerong, die respectievelijk behoren aan de Shell en aan de Standardoil, vertoonen heden ten dage door hun werkeloosheid een troosteloos beeld. Terwijl het aantal Nederlandsche en Amerikaansche technici en bedrijfsemployeés, die in Batavia wachten op het moment, dat zij het werk op de raffinaderijen kunnen hervatten, toeneemt, zijn er aanwijzingen dat hun verblijf in Batavia voor onbepaalde tijd verlengd zal worden.

De hoofdoorzaak hiervan is de militaire toestand op Sumatra, die niet plotseling zal veranderen. Op Sumatra, dat nog steeds bezet wordt door één Britsche divisie — de 26ste Britsch-Indische Divisie — wat te weinig is, zijn nog geen nieuwe troepen ingezet. Het aantal Nederlandsche militairen op Sumatra, vrijwel uitsluitend ex-krijgsgevangenen, is zeer gering. Terwijl de evacuatie der Japanners zorgen baart, is het altijd de opvatting van de Britten geweest geen enkelen Japanner uit de omgeving van Palembang's raffinaderijen, die aan den oever van de Moesi liggen, te evacueeren alvorens andere middelen voor een veilige bewaking van de raffinaderijen aanwezig zijn.

De vervanging van Japanners door een bataljon Ghurka's, die onlangs plaats heeft gehad, is een uitvloeisel van deze handelwijze.

De bedrijfsleider van het „Zuid Sumatra Olie-depot" was tot op heden de Japansche burger K. Soki Aoki, die met 1257 Japansche technici, 1000 Indonesische, 600 Chineesche en 45 Britsch-Indische arbeiders er in slaagde de olievelden van de Shell in Pladjoe redelijk door te laten werken. Deze staf is ongeveer de helft van het vooroorlogse personeel van Pladjoe, toen de raffinaderijen normaal functioneerden. Op het oogenblik produceert zij slechts chemicaliën voor het zuiveren van water. Ofschoon zij niet in goeden toestand zijn, kunnen de raffi-

naderijen van Pladjoe binnen zeer korten tijd weer beginnen en maandelijks 125.000 ton produceeren tegen voor den oorlog 150.000 ton.

De olievelden van Soengeigerong zijn thans buiten werking. Op zijn minst zijn vier maanden reparatie noodig om maandelijks een totale productie van 60.000 ton te kunnen bereiken.

De toestanden van de olievelden loopen zeer uiteen. De olievelden zijn voor het grootste gedeelte in Indonesische handen, terwijl eenige van de Shell-olievelden in de omgeving van Djambi bewaakt worden door de Japanners. De schade aan de olievelden is over het algemeen niet aanzienlijk. De zwaarste schade werd aangericht toen op 1 April 1946 Indonesiërs de olievelden bij Talangakar in brand staken.

De olievoorraden op de raffinaderijen van Pladjoe en Soengeigerong zijn nog aanzienlijk. In Pladjoe waren begin Mei aanwezig: 11.700 ton ruwe olie, 6000 ton petroleum, 1.400 ton dieselolie, 125.000 ton zgn. „mobiloil" en 1.620 ton smeerolie. In Djambi bedraagt de voorraad ruwe olie 21.000 ton, in Mangoendjaja 7.000 ton en in Soengeigerong 76.000 ton.

Het is bekend, dat de Indonesiërs in de omgeving van de olievelden van Mangoendjaja een „olieindustrie" hebben gevestigd, die volgens het Palembangische blad „Sumatra Baroe" voldoende benzine, lampolie en stookolie levert om te „voorzien in de behoeften van Zuid- en Midden-Sumatra, maar transportproblemen veroorzaken moeilijkheden".

Niettemin is het den Indonesischen republikeinen toegestaan maandelijks de volgende hoeveelheden te gebruiken van de voorraden te Pladjoe: 200 ton gasoline, 300 ton lampolie en 20 ton smeerolie, wat precies de helft is van wat zij gevraagd hebben.

Ook het Zd. Sumatraansche hoofdkwartier van de Britsche Marine mag naar behoefte benzine en petroleum uit deze voorraden gebruiken.

Hier Batavia

„U kunt spreken"

Door de koptelefoon hoor je een klik — aan den anderen kant wordt de telefoon van de haak genomen. Dan begint 't. Dan is de man in de telefoon weer voor een paar minuten bij zijn vrouw in Holland op bezoek, een zoon praat met zijn moeder, en een hond in Amsterdam zet zijn kop scheef — tenminste dat zeiden ze van den anderen kant van de lijn — bij het hooren van het familiefluitje van zijn baas.....

„Een paar minuten, die zoo machtig veel beteekenen, maar waarin eigenlijk... niets wordt gezegd: „Kun je me verstaan?"..... „Alles is hier goed, hoor".... „Wat zeg je?" „Je stem is niets veranderd... komt prachtig door".

Ja, Amsterdam komt hier weer prachtig door. En Barneveld, en Eysden en Valkenswaard. Net als voor den oorlog. Alleen..... vóór de verbinding toen voor het publiek werd geopend, was er bijna een heel jaar van experimenteetele gesprekken aan vooraf gegaan. En nu?

Op 28 Juni j.l. was er nog niets.

Op 29 Juni werd een zender opgesteld. Een van de leden van de technische staf van de P.T.T. kreeg er opeens plezier in; zette de radio aan en relayeerde P.C.J. over den nieuwen zender terug naar Holland. En den volgenden dag kwam er een telegram uit Nederland terug: Ontvangst goed.

Toen was de technische dienst niet meer te houden. Na luttele weken van experimenteren was de verbinding weer tot stand gebracht. Over een goede week zult U van uw bijkantoor in Amsterdam dagelijks de beurskoersen kunnen hooren, of uw familie verblijden met de mededeeling, dat u spoedig naar Nederland hoopt te Skymasteren.

De aankleding van de studio laat op het oogenblik misschien wat te wenschen over. U telefoneert tenslotte nog van een hutje op de hei van het Koningsplein. Voor materiaal-voor-geluidsdichte-telefooncellen is de import-prioriteit voorlopig nog nul. Maar wat doet het er toe. U kunt spreken. En dus mag het ook niet hinderen, dat tijdens de experimenteetele gesprekken van de afgelopen dagen in een andere barak achter het studiohutje op de Koningspleinsche wildernis, de technische dienst nog mee luisterde. Niet dat ze nieuwsgierig zijn naar wat we te zeggen hebben. Voor hen is de verlovings van Mientje tenslotte niets meer dan modulaties, kilocycles, uitvallende zenders, hinderlijk geruis en andere storende factoren, die zij allemaal netjes onder den duim houden om er de gouden stem uit te voorschijn te tooveren.

Hoeveel zoo'n gesprek u straks zal kosten is nog niet bekend. Het Hoofdbestuur van de P.T.T. hier heeft wel alles in het werk gesteld om de tarieven tot een minimum te drukken en heeft bovendien voor militairen in actieve dienst een speciale reductie voorgesteld.

Het woord is thans aan de „desbetreffende instanties". Het zou bij het enthousiasme van den onvermoebaren technischen dienst van de P.T.T. een waardige pendant zijn, wanneer de verbinding, die zoo razend snel tot stand is gebracht, inderdaad ook binnen ieders bereik komt.

De danseressen van den danstroep van den Aramponi van Bone (Celebes) gaven tijdens de conferentie te Malino, een voorstelling in den tuin van het zwembad.

Ambarawa

(Vervolg.)

De schrijver van dit artikel, heeft daarin beschreven gebeurtenissen persoonlijk meegemaakt. Hij was een toegewijde illegaal werker en hij is een der weinige burgers, die uit handen van H. M. de Koningin het Ridderkruis der Mil. Willemsorde mocht ontvangen.

Het neerdalen van de parachutes op de aloon-aloon was een onvergetelijk moment. Degenen, die naar huis wilden, konden gaan. Niemand belette zulks. De Indo-Europese vrouwen, die een tehuis op Java hadden, werden door de Jappen uit de kampen naar huis gestuurd. Doch ook de anderen hadden onbeperkte bewegingsvrijheid; er kwamen mannen op zoek naar hun vrouwen en kinderen.

Op 20 September arriveerde het Rapwi contact-team onder leiding van wingcommander Tull.

Tezelfdertijd was Lady Mountbatten met gevolg op Java aangekomen. Zij reisden zonder gewapend escorte in 3 auto's en Lady Mountbatten bezocht op 24 September Ambarawa en Banjoebiroe en zegde alle hulp en medewerking toe.

Hieruit blijkt dus wel, dat in September 1945 in de omgeving van Ambarawa geen sprake was van een vijandige gezinde bevolking. Een groote steun voor ons was Z.K.H. de Sultan van Djokja. Hij hielp de geïnterneerden overal. Hij gaf een h o t e l, hij zorgde, dat de doortrekken-den onderdak en eten kregen.

Het is voor ons zeer te betreuren geweest, dat de Manghoe, die zoozeer met ons meevoelde, vlak vóór de capitulatie door de Japanners uit den weg werd geruimd en vervangen door een onder Japanschen invloed staanden vorst.

De arme plattelandsbevolking was echter zeer belust op de bezittingen der geïnterneerden, ruilden kleeren tegen eten, want kleeding en linnengoed waren dringend noodig voor de bevolking.

Zelfs voor de begrafenissen was er geen witte „kain“, zoodat het heilige ritueel niet kon worden nagekomen.

Ook de bevolking had ontzettend te lijden gehad van het Japansche schrikbewind, en heele kampongs waren uitgestorven. Overal op het platteland en in steden heerschte onveiligheid en gedurende deze periode vormden zich groepen „have nots“ tot rampokbenden. Het liep tegen de Poeasa (vastemaand)!

De kampen, die onvoldoende bewaakt waren en alleen door een „gedek“-omwanding met wat prikkeldraad van de bewoonde wereld gescheiden waren, werden 's nachts beslopen en de koffers met de armzalige overblijfselen van de vrouwen gestolen.

Het handjevol overgekomen mannen liep wacht, maar zij waren niet bewapend en waren onvoldoende in aantal.

Gaandeweg namen de moeilijkheden toe. De Nica kwam op Batavia met Van der Plas. Deze hooge bestuursambtenaar was met de idee gekomen, dat hij slechts

met zijn baard te wapperen had en de Javanen zouden hem inhalen, doch merkte nu, dat de Javanen hem niet lustten.

De republikeinen begonnen een campagne tegen de Nica. Nog steeds was er geen tegenpropaganda!

De republikeinen trachtten een *legale* beweging te ontketenen, doch zij bedienden zich van alles, en zodoende werd deze in wezen volkomen aanvaardbare beweging oncontroleerbaar.

Allengs begonnen de rood-witte vlaggetjes te verschijnen.

Republikeinsche propagandisten reisden rond en belegden vergaderingen.

De jeugd, door de Japanners georganiseerd in verzetsorganisaties tegen de Nederlanders, werd opgeroepen.

Aangemoedigd door het optreden van enkelen, die konden doen en laten wat zij maar wilden, ging de jeugd meedoen.

Javaansche intellectueelen, die met de Japanners hadden samengewerkt en met boter op het hoofd liepen, gingen vooraan. Zij waanden zich reeds in de gevangenis, en zagen nu hun kans. De merdika-beweging verspreide zich snel door gebrek aan weerstand.

De Javanen los van de Japansche terreur, uit het evenwicht, beangst voor de wraak der Hollanders, afgunstig op de hulp aan de kampbewoonsters, werden „branie“.

Het rood wit en blauw verdween om plaats te maken voor het rood-wit.

Er werden betoogingen gehouden, waarin vrijheid werd geëischt op grond van het Atlantic-charter.

Engelsche en Maleische opschriften verschenen. De Engelschen werden verwelkomd als de bevrijders van het geknechte Java. Zij werden in de positie geplaatst Java van een z.g. Hollandsche kolonie een onafhankelijk rijk in de gemeenschap der vereenigde volkeren te maken. En de Engelschen lieten zich dit aanleunen! Het handjevol Engelsche officieren, dat op Java kwam, wenschte zich niet in te laten met politiek.

Teneinde de merdika-beweging te bespoedigen, werd door de Soekarno-groep de gedemobiliseerde heih'o's weer opgeroepen. Er werden 400 van deze knapen

Een van de evacuë's uit midden-Java bij aankomst te Batavia.

naar Ambarawa gezonden en aldaar gelegerd. Zij maakten zich in naam der republiek van het gezag meester. En toen begon de terreur!

De Sultan van Djokja zond Javaansche pleegzusters voor hulp in de kampen. Zij werden door de optredende en zich organiserende pemoeda's bewerkt en gedwongen te vertrekken. De Indo-Europeaanen werden bewerkt om partij te kiezen tegen de Nederlanders. De anti-Nederlandsche elementen onder alle bevolkingsgroepen vereenigden zich in de republikeinsche beweging. Zij konden als collaborateurs hiervan slechts voordeel hebben.

Het door de Jappen gestroide zaad om alle Westersche invloeden uit te roeien begon vrucht te dragen.

De Javaansche christengemeente, de missies en voornamelijk de zeer verspreide en tijdens de bezetting gegroeide Amboonesche Pinkstergemeente werden geboycot.

De Rapwi begon met de evacuatie van de kampen, en in Midden-Java waren zeer veel plaatsen met hotel- en ziekenhuisaccomodatie om de kampbewoonsters op verhaal te laten komen. In Magelang werden groote hospitalen ingericht. In Semarang en Magelang kwamen dagelijks op de vliegvelden militaire vliegtuigen met voorraden.

Ambarawa zelf had geen vliegveld en bleef daardoor min of meer geïsoleerd en profiteerde minder dan de andere plaatsen van den aanvoer, mede doordat het autotransport volkomen in de war was.

De Jappen beheerden het autopark. Zij maakten pleziertochjes, reden zoo veel mogelijk wagens kapot, lieten deze zonder smeerolie loopen en de hoeveelheden *vuile* benzine, die verstrekt werden, waren ergerlijk.

Het was sabotage! Goed gecamoufleerd lijdelijk verzet.

Eind September kwam het tot de eerste openlijke botsing!

Op aanstichting van enkele Japansche soldaten en door het onhandig optreden van opvliegende Rode-Kruishelpers, werd een relletje uitgelokt.

De door de pemoeda's opgerichte „bambiejeken“ van het volksleger werden er bij gehaald. Het R. K.-gebouw werd bestormd en geplunderd.

Wing-commander Tull wist erger te voorkomen. Inmiddels waren de pemoeda-comité's steeds invloedrijker geworden. Dooordat er niet tegen hen opgetreden werd — dus door gebrek aan weerstand — namen zij geleidelijk de bestuursfuncties over.

(Wordt vervolgd.)

fa. Leefson & van Wieringen
Directie Joh. van Wieringen, Makelaar

ONDERNEMING VAN

V PUBLIEKE
ERKOOPIJNGEN

WETERINGSCHANS 28 A
TELEFOON No. 33550
AMSTERDAM

ZEKERHEIDSSTELLING!

RELASTINGEN

ACCOUNTANTSKANTOOR
BERT G. VAN HAARLEM
ACCOUNTANT en BELASTINGCONSULENT

DEN HAAG | ROTTERDAM-C
35 Surinamestraat 35 4a Kon. Emmaplein 4a
Telef. 114253 en 114254 | Telefoon 21530

IN OMNIA PARATA

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Begravenis
Transport
Crematie

Den Haag, Denneweg 71-73 Telefoon 115940
Haarlem, Kinderhuisvest 29-33, Telefoon 10441

Tijdschriftenhandel

Velpschestraat 116 - Telefoon 336620

'S-GRAVENHAGE

Bezorgt U gaarne

HET INDISCH NIEUWS

Neemt tevens abonnementen aan op: „Vliegwereld”,
„Het Nieuwe Modeblad” en het maandblad „Moeder”.

VEILINGZALEN „t CENTRUM”

Koninginnegracht 5, 's-Gravenhage, Tel. 114436, b.g.g. 773964
A. F. M. DEN EXTER, Beëd. Makelaar

*Veilingen en taxatiën op elk gebied
Dagelijks gelegenheid
tot inbrengen van goederen*

INTERNATIONALE CORRESPONDENTIE-CLUB

Wat is en hoe werkt de I.C.C.?

De I.C.C. is een instelling, welke personen met elkaar in contact brengt, die weinig of geen relaties hebben. Zij, die om welke reden of welk doel dan ook, uitbreiding van hun relaties zoeken, kunnen lid worden. Vraagt gratis inlichtingen, welke geheel vrijblijvend in blanco couvert worden toegezonden door de

Den Haag: L. Houtstraat 18,
Amsterdam: Postbus 7024,
Postkantoor Courbetstraat

HUWELIJKS
CADEAUX
bij
KOCH

Den Haag
Hoogstr.

Rotterdam
Jongkindstr.

VEILINGBEDRIJF „ODEON”

Singel 460 Amsterdam, telefoon 48590
Chr. J. Bolle, Veilingmeester-Taxateur

*

Het adres te Amsterdam voor betere

Inboedelverkoopingen

Regelmatige veilingen
Inbrengen van goederen dagelijks
Taxatiën op ieder gebied

NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ N.V.
(DEVIEZENBANK)

Hoofdkantoor: Amsterdam
Kantoren in binnen- en buitenland
Alle bankzaken, o.a. financiering van Im- en Exporten
Bemiddeling bij het zoeken van nieuwe zakenrelaties
in binnen- en buitenland
(Contact-Bureau)

U KUNT leiding geven!

Dalmeijer's schriftelijke cursus „Efficiency Techniek” verschaft U deze ontwikkeling.

Meer arbeidsvreugde en opvallend betere prestaties van Uw afdeling of bedrijf zijn al zeer spoedig het resultaat, zodra U Dalmeijer's wetenschappelijke bedrijfsleer gaat bestudeeren... Inderdaad: U kunt leiding geven, mits U dezen interessanten en belangwekkenden schriftelijke cursus in „Efficiency Techniek” aandachtig volgt. Hij stelt U in staat, in eigen bedrijf of daarbuiten de bedrijfsuitkomsten zoodanig te verbeteren, dat het een ieder opvalt. Behoeft het nog betoog, dat er aan leiders van dit gehalte aan alle kanten een dringende behoefte is, en blijven zal? Dat zulke chefs - in elk bedrijf welkom zijn? Dat zulke persoonlijkheden de prettige en belangrijke en goed betaalde posities zullen gaan vervullen?

Wilt gij Uzelf zulk een prettige en royale levenspositie veroveren, en van vele anderen de arbeidsvreugde verhoogen?

Wees dan ook zoo energiek onderstaanden BON in te vullen en te posten - U zult later nog menigmaal met voldoening en vreugde aan dit moment terugdenken....

SLA UW VLEUGELS UIT!

Menig mensch blijft zijn geheele leven lang als een gevangene rondloopen, terwijl hij - in figuurlijken zin - vleugels heeft. Sla gij Uw vleugels uit. De moderne toegepaste psychologie van Dalmeijer's schriftelijke cursussen leert U dat, - zooals 30 jaar van verrassende successen overtuigend hebben bewezen.

TEST UZELF

Wat weet U van: trainingscurven, stophorloges, het Bedaux-tijdsstudiesysteem, de cyclograaf, gestaffeld tijdloos, het Rowensstelsel, procestoeslag, Welfarewerk, promotietests, productietests, graphische controle, priemkosten, de P.F.-methode enz. enz. Wanneer U van elk dezer onderwerpen niet het ontstaan en het juiste gebruik kent, denk dan niet meer, dat U van de moderne efficiency techniek op de hoogte bent, maar volg de grondige schriftelijke Dalmeijer-opleiding: „Efficiency Techniek”.

Elke mensch is gemaakt op „samenleving”. De natuur heeft dan ook aan elken mensch de eigenschappen van het in groepsverband-levende wezen meegegeven. Dat wil zeggen: dat in ieder mensch alle eigenschappen om leiding te geven in de kiem aanwezig zijn. Ook in U! U kunt dus leiding geven, U bent er toe geschapen. Alleen... sommige eigenschappen in U moeten tot ontwikkeling worden gebracht, en een bepaalde kennis moet worden vergaard....

Cursist 100932, boekhouder, schrijft:

„Wanneer ik vroeger tegen één mijner superieuren moest spreken, dan bloosde en stotterde ik. Thans ben ik, voornamelijk door mijn tong en mijn praktische inzichten, belast met een groot reorganisatie-plan en heb ik het volledig vertrouwen van directie en procurati-houders.”

Cursist 105204, vliegtchnicus, schrijft:

„Uw cursus geeft den bedrijfsleider veel steun, daar hij hem zijn moeilijkheden leert kennen en aangeeft hoe deze kunnen worden opgelost. Het is een cursus juist voor onzen modernen tijd.”

Cursist 103498, bedrijfsleider, schrijft:

„Ik ben zoowel maatschappelijk als geestelijk vooruitgegaan. Geestelijk ben ik naar het oordeel van anderen een krachtige persoonlijkheid geworden. Maatschappelijk ben ik van assistent-chef opgeklimmen tot bedrijfsleider.”

BON

(langs deze lijn afsnijpen a.u.b.)

Zendt mij kosteloos uitgebreide inlichtingen over Uw cursus „Efficiency Techniek”.

NAAM:

STRAAT: No.

ADRES:

(invullen in DRUKletters a.u.b.)

Na invulling opzenden met 15 ct. aan postzegel aan DALMEIJER'S CURSUSSEN, Afd. IN2946 Konninginnew. 182, Adam-Z. U kunt ook per brief schrijven, als U dit blad niet wilt beschadigen.

BILLITON-BEDRIJVEN

N.V. Hollandsche Metallurgische Bedrijven

Hoofdkantoor: LYCEUMPLEIN 19, TEL. 18 34 40 'S-GRAVENHAGE

Fabriek: WESTERVOORTSCHE DIJK 67 d, TEL. 1540 ARNHEM

Producente van:

TIN

Billiton Tin gegar. 99,9% Sn.
Tulp tin gegar. 99,85% Sn.
Lam en Vlag Tin gegar. 99,5, 99 en 98% Sn.

Maagdelijk Blokklood

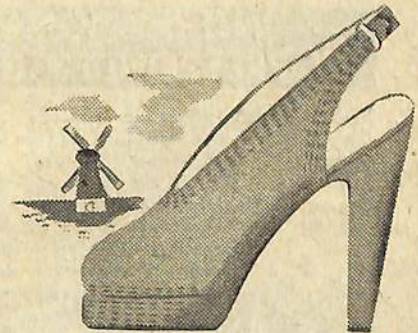
Merk „Tulp” (min. 99,9% Pb)

Legierungen

Tinsoldeer in blokken en staven
Witmetaal
Drukkerij metaal
Hardlood.
Bronsliegeringen

Diversen

Calciumarsenaat
Wolframverbindingen
Vanadiumverbindingen
Bismuth

Hoe vindt U ze?

Naaldhakken en verhoogde zolen: de dames zullen plots dat ontbrekende „letsje” langer worden... „Platform-soles” zult U zien: charmante contrasteerende kleuren, vierkante neuzen soms, naaldhakken, die we voor sommige gelegenheden allemaal wel zullen dragen en waar men blijkbaar heel gemakkelijk op loopt...

Wat zullen we dankbaar zijn, als deze modellen ook hier komen... en wat zullen we ze goed verzorgen... Koesteren! TANA krijgen ze: de schoonheidskuur voor elk modieus schoentje!

Thans, evenals voorheen, wederom uitsluitend verkrijgbaar bij de schoenbranche... zij het voorloopig nog beperkt.

Tana
voor elk schoentje!

No. 66